Vedle těchto vlastních prací obstarala u příležitosti depouillementu posledního sčítání lidu statistická ústřední komise celou řadu prací pro interesované menší veřejnoprávní organisace; tak pro vídeňskou obec sepsala obsáhlý katastr všech do Vídně příslušných a v Rakousku přítomných, počtem 719.994 lístků,[25]) pro náboženské obce evangelickou a israelitskou ve Vídni vypsala na zvláštní lístky data všech jejích příslušníků atd.

Vyčerpav takto úkol svůj poznamenávám ještě jenom, že přes to, že tak složitý a bohatě utvářený aparát, jak svrchu byl vylíčen, pracuje na statistickém zužití materiálu získaného při sčítání lidu, zůstává materiál tento vzhledem k tomu, že říšská statistika přirozeně většinou jen podávati může přehledy říšské a sumáře zemské, jen v nepatrném poměrně zlomku všímajíc si i menších detailů teritoriálních, tak nevyčerpán, že vzhledem k četným neodkladným a naléhavým úkolům hospodářsko-politickým, specielně však i k úkolům čistě česko-hospodářským, se přímo neodolatelně ukazuje nutnost, aby i statistické úřady menších obvodů správních, zvláště pak český a moravský, nenechávaly bohatství ve sčítacím materiálu uložené naprosto nepovšimnuto a přiložily v brzku ruce k doplnění monumentálního díla. Lze se nadíti, že také našim samosprávným orgánům statistickým umožněno bude v dohledné době, aby při plném pochopení úkolů svých pokročily v plnění jich aspoň tak dalece, jako jsme byli svědky podivuhodného pokroku ústřední říšské statistiky při sčítání lidu v posledním desítiletí?

Terminus monere.

Příspěvek ku výkladu zemských desk půhonných.

Napsal JUDr. *M. Stieber.*

V zápisech desk půhonných [1]), které ku prvotnímu půhonu byly připojovány, shrnujíce takto od půhonu až k exekuci všechny soudní a úřednické akty na jednom místě, setkáváme se také se zápisem, označeným »terminus monere«. Zápis tento, nesrovná-li se s jinými, na jiných místech se nalézajícími vysvětlivkami, jest sám o sobě málo srozumitelný a mohl by neznalého, se soudním řízením českým blíže se neobírajícího čtenáře svésti k domněnce, že snad tu jde o »monitio«, »úmluvu« českého exekučního práva. [2]) Je proto úkolem této stati

[25]) Srov. »Österreichische Statistik« díl LXIV. seš. 1. str. 122.

[1]) Viz *Emler*, Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých. I. V Praze 1870.

[2]) *Fireček*, Codex juris boh. II_2, Řád práva zemského str. 212, Ondřej z Dubé str. 371, Všehrd IV. hl. 13, *Brandl*, Glossarium str. 347.

shrnouti roztroušené v jedno a přispěti tak ku vysvětlení toho, co na první pohled není vysvětlitelno.

Nejstarší zmínka o terminu monere nalézá se v deskách půhonných k r. 1317. Zní takto:

»Item idem Nyepr de Koryt conqueritur super eundem (Wyclam de Wboczie), quia recepit circa caput Sdeborii quondam de Koryt, patris sui, quingentas mar. arg. Camerarius Troyan, terminus in octaua beati Galli. Camerarius secundus Hodislaus, terminus in octaua beati Martini. Camerarius tercius Troyan, terminus feria IIII quatuor temporum in Aduentu. Wycla non astitit, terminus monere feria VI quatuor temporum quadragesime. Terminus datus monere feria VI quatuor temporum Penthecostes. Terminus datus sequenti die post Jeronimi.« [3])

Čteme tu tedy, že »terminus monere« se zapisuje, když žalovaný (Wycla) se nedostavil (Wycla non astitti). S tím souhlasí i ostatní zmínky pramenů.[4]) V těchto však shledáváme, že terminus monere se také zapisuje, když nedostaví se žalobce.[5]) Citované místo desk půhonných nechává nás ještě v pochybnostech, který jest to okamžik, na který se toto »non astitit« vztahuje. Jiné místo jich jest tu hovornější, a tak čteme v nich dále: »Johannes de Tassnowicz citat Benessium de Mutienijna. Ibi citatus in testatione citationis non astitit ter vocatus. Terminus monere.« [6]) Z místa toho je nám tedy zřejmo, že toto »non astitit« vztahuje se na svědčení půhonů. Co to jest svědčení půhonů, o tom nechme nejlépe Všehrda samého vypravovati: »Póhonóv k súdu velikému zemskému nebo menšiemu svědčenie nebo vysvědčenie jiného nic nenie, než na ten čas, kterýž v póhoniech jest položen, týchž póhonóv skrze komorníka před všemi vyhlášenie [7]) . . . A forma nebo zpósob

[3]) *Emler*, Pozůstatky str. 6 čís. 3.

[4]) *Dvorský* a *Emler*, Reliquiae tabularum terrae, str. 1 č. 2, str. 3 č. 13, 14, str. 8 č. 37, str. 9 č. 44, str. 10 č. 49, str. 14 č. 72, str. 20 č. 95, str. 26 č. 131, 133, str. 28 č. 142, str. 29 č. 146, str. 32 č. 161, 163, str. 34 č. 171, str. 36 č. 177, 179, str. 38 č. 188, 193, str 45 č. 225, str. 46 č. 232, str. 47 č. 236, str. 50 č. 250, str. 54 č. 274, str. 58 č. 299, str. 59 č. 300, str. 61 č. 306, str. 69 č. 359. Někde se v půhonných deskách před terminem monere »non asistit« nezapisuje jako na př. Emler, Pozůst. str. 33 č. 111, ale děje se to jen opomenutím, jak zřejmo z l. c. str. 35 č. 117: »Terminus datus monere super illos, qui non astiterunt;« podobně l. c. str. 46 č. 163, str. 48 č. 171, str. 64.

[5]) *Emler*, Pozůstatky str. 6 č. 5: »Actores non astiterunt contra citatum, terminus monere feria IIII post Conductum Pasche.« Viz též str. 20 č. 64. Žalobce však při neztratil, jen půhon; viz k tomu Všehrd II. hl. 3 odst. 7 (Vyd. Jirečkovo 1874).

[6]) *Emler*, Pozůst. str. 129. Flaveus citationum č. 69; viz též str. 121 č. 35: »Ibi Nicolaus citatus in testacione citacionis non adstitit; terminus monere ad barones cum memoria beneficiariorum, ut supra.«

[7]) Všehrd II. hl. 3: »A jest vysvědčenie pohónóv troje: Jedno k menšiemu súdu, kdež úředníci menší sedají a pře o deset hřiven etc. súdie, a to vždycky na každé troje suché dni v středu bývá, kromě nazajtřie sv. Jeronýma. A to svědčenie póhonóv vždycky se má před zahájeniem súdu

vysvědčenie póhonu každého jest tato: Komorník stoje na šranciech u stolice, kdež jsú dvéře, takto die: »Pohnal jsem od Petra z Hřešihlav Václava z Maletic z Přestavlk etc. z dědictvie k dnešnímu dni: stojíte-li k svému právu, ohlaste se! A tak při všech póhoniech, když je vysvědčuje, až do poslednieho té formy a těch slov užívá. A když tak póhon vysvědčí, hned se každý, kohož jmenuje, póvod i pohnaný, ohlásiti má nad hlas, aby od úředníkóv slyšán býti mohl, a řieci: Stojím.« [8])

Zjistivše takto při terminu monere jeho premissy, přistupme nyní k němu samému. Tu namítá se nám otázka, co je to ten »terminus« a co je to »monere«? Nejdříve, co je »terminus«? Již ze svrchu uvedeného místa o první zmínce jeho je nám jasno, že je to soudní rok. A tu chtějíce líčiti způsob přednášení různých rozepří na položeném soudním roce, neučiníme hůře, když názorným popisem necháme zase za sebe mluviti Všehrda: »Neobmeškali jsú toho Čechové staří, než při súdu svém zemském, co prvé, co potom slyšáno má býti, pilně jsú zřídili, tak že pře u zemského súdu ne na přeskáčku se slyší (neb by tak právo nebylo řádné a všem rovné), než pořád jedna po druhé tak, jakž jsú vysvědčeny podle útokóv svých, aby, ktož jest prvé útok [9]) vložil, prvé slyšán byl. Neb pře nemají předkládány a miešeny býti, než mají pořád, jakž v registrách starosty komorničieho sepsány jsú, podle útokóv jíti a slyšány býti, od té počnúc, kteráž jest najprvnějšie, a tak vždy pořád až do najposlednějšie. A ani král, ani najvyšší úředník, ani kmet, ani domácí, ani cizozemec nemá v tom jiným předložen býti, měj o česť, o hrdlo nebo oč koli jiného činiti, než tak jakž útok jest zapsán; neb právo jest všem jednostajné.« [10])

---

konati a předejíti. Druhé svědčenie póhonóv jest k súdu zemskému velikému, kdež král český se pány a vládykami sedá a súdí; a to bývá v pátek na suché dni troje, adventnie, postnie, letničnie. A po tom po žádném svědčení póhonóv súd se nezahajuje, neb jest již v středu zahájen. Třetie póhonóv svědčenie jest k oběma súdóm, k zemskému súdu spolu i k menšiemu vesměs; a to bývá jednú v každém roce, nazajtřie po sv. Jeronymě. A to svědčenie póhonóv má se začieti i skonati prvé, než se súd zahájí, jakož i prvé jest povědieno.« Tamže odst. 4. vytýká Všehrd všechen formalism, kterého třeba původu, i pohnanému šetřiti, nemá-li pohoršiti své právo. Srvn. též pozn. [14]) o přítomnosti nejvyšších úředníků při svědčení půhonů. Srv. k tomu *Brandl*, Staročeské řízení soudní, Právník VIII., str. 592, 593.

[8]) Všehrd II. hl. 3 odst. 5 a 6.

[9]) Všehrd III. hl. 3: »Útok, kterýž každý póhon předchází, jest, když kto na koho utkne, žádaje, aby byl pohnán; to takové utčenie slove útok, a hned má v registra starostova póhonná zapsáno býti, při tom také i ten den, v kterýž se stane. A tentýž útok jest póhonem, ale tímto se dělí, že útok slove, když se najprvé vpisuje a dokudž na pohnaného po kmetu neb komorníku nevyjde: ale póhon slove, když již komorník nebo kmet požene. A každý póhon jest prvé útokem, ale ne každý útok jest potom póhonem; neb mnozí útoky vložiece, nebo poženú nebo nedoženú (pro kterúžto věc u věži bývají). Druhdy se také pro vloženie útoku sami mezi sebú přátelsky bez súdu mluvie.«

[10]) Všehrd II. hl. 9, odst. 1.; viz též III. hl. 1. odst. 2.: »Kteréžto pře póhonné nejinak slyšány býti mají, než tak jakž jest kto prvé nebo posléz útok na koho vložil a k súdu komorníkem pohnal; žádná poslednie před první,

Nepřišla-li proto některá pře pro jiné na soudě k slyšení, musil si původ svůj rok na příští dny soudní opraviti.[11]) Ptáme-li se nyní, jak se to má s terminem monere v tomto pořadu pří na zemském soudě, jest se nám nutně zmíniti o tom, co toto »monere« znamená. Vraťme se tu k premissám terminu monere. Předchází mu »non astitit« se strany žalovaného nebo žalobce. Terminus monere souvisí tedy s právem, které se z tohoto »non astitit« nabylo. Bylo to tedy právo, které ten, kdo sám stál, proti svému odpůrci ustál, právo tedy stané neboli ustané.[12]) Poněvadž jsme pak svrchu viděli, že »terminus monere« dává se po nestání na svědčení půhonů, bylo to právo stané, nabyté při tomto svědčení. Kdo tudíž práva toho nabyl, mohl žádati, aby mu je soud přiřknul. Než jak jsme vylíčili slovy Všehrdovými, nebyly pře libovolně slyšány, nýbrž podle pořádku, tak jak v registrech komorničího starosty byly zapsány. Totéž platilo i pro toho, kdo na svědčení půhonů práva staného nabyl. I tomu bylo čekati, až na jeho při dojde řada, a když se tak stalo, dožadovati se svého práva, »monere pro

---

by pak král JMst poháněl, žádným obyčejem předložena býti nemá, než pořád jíti mají vedle útokóv vloženie a v registra starostova zapsánie, aby právo všem jednostajné, všem rovné bylo, v kterémž najbohatější nic viece než najchudší, najchudší nic méně než najbohatější nikdy jest nemieval, aniž móže ani mieti má. Pakli by v tom měl jeden před druhým co napřed, bohatý před chudým, urozený před neznámým, kmet před zvláštním obyvatelem země a obecniem, již by rovné právo nebylo a hned by právem býti přestalo, když by bylo nerovné i nepravé.« S tím souhlasí Zřízení Vlad. (Archiv český V. str. 29) č. 37 a (str. 68) č. 136. Viz též »Práva a zřízení margkrabství moravského« z r. 1544 fol. XXIX., a »Zřízení zemské margkrabství moravského z r. 1596. Olomouc 1604« list. XXXIV., kdež jen pro ženy byla stanovena výminka, aby se při soudu nedržely. Srvn. též *Brandl*, Staročeské řízení soudní (Práv. VIII.) str. 622, *Bandtkie*, Jus Polonicum, str. 127: Statuta Casimiri III. Visliciae a. 1347 promulgata, III. De judicys, *Hube*, Ksiegi ziemskie i grodzkie wieku XIV. w Polsce. (Poj. král. české spol. nauk R. VI., díl 12. str. 4.)

[11]) Všehrd III. hlava 19, odst. 1 až 4: K velikému súdu zemskému, též i k súdu menšiemu, ktož koho požene z čehož koli, a v ty suché dni, k kterýmž jest pohnal, nebude slyšán, ten každý má sobě rok u svého póhonu opraviti k druhým suchým dnóm. A roku opravenie jiného nic nenie, než póvoda k súdu hlášenie. A má dotud opravován rok býti k každým suchým dnóm, dokudž pře súdem a nálezem panským nebude rozeznána. Nemóž rok opravován býti, dokudž páni na súdě sedie; neb žádný nevie, bude-li ten póhon slyšán čili nebude, leč by pře jmenovány byly, které páni chtie slyšeti; tu mohú rokové opravováni býti všech pří, kteréž by k súdu vzaty nebyly. Než všech póhonóv a pří rok móž opraven býti v ten den, když páni súd vzdadie do druhých suchých dní, v každý den od vzdánie súdu až do středy nebo do pátku druhých suchých dní, leč by viza od pohnaného vložena byla na póhon; tu již i póhon míjie.« Půhon mohl býti do dvou neděl po vzdání soudu opraven, jinak mohl naň pohnaný vizu klásti. Ohledal totiž po uplynutí těchto dvou neděl půhon, zda je opraven, a když nebyl, zdvihl jej vizou. Viz Všehrd III. hl. 19. odst. 5, 6, hl. 20. Emler, Poz. str. 159 č. 50. Viz též *Brandl*, Staroč. říz. soud. str. 627 (Pr. VIII.) O osudu opravování půhonů viz pozn. 26.

[12]) Všehrd III. hl. 18, Ondřej z Dubé § 37 (Jir. Cod. II$_2$ str. 370), *Brandl*, Glossarium str. 321, týž, Staroč. říz. soud. str. 621 (Pr. VIII.).

suo jure«, jak prameny praví.[13]) Tím jest nám tedy dán výklad toho, co »terminus monere« znamená. Jest to rok, na němž na pánech dožaduje se staného práva ten, kdo je na svědčení půhonů ustál. Tento rok na relací úředníků zapisován byl do desk.[14])

Dle toho, co žalobcem neb žalovaným na terminu monere bylo žádáno, znělo také rozhodnutí soudu. Prameny mluví tu výmluvnou řečí: »Ibi Nicolaus citatus in testacione citacionis non astitit; terminus monere ad barones cum memoria beneficiariorum, ut supra. Ibi domini barones Girziko de Cunstat et de Podiebrad, gubernator et magister curie regni Bohemie, Henricus de Michalowicz supremus camerarius, Nicolaus Zagiecz de Hazmburg et de Costi supremus judex, Arnestus de Lestkowcze prothonotarius tabularum, Zdenko de Ssternberg et de Konopisst supremus burgrauius Pragensis, Henricus de Roznberg, Zbinko Zagicz de Hazmburg, Henricus de Straze, Jaroslaus Plichta de Zirotin, Wilhelmus junior de Ryzmberg et de Rabie, Henricus Berka de Dube et de Lipeho, Johannes junior de Dieczin cum aliis dominis baronibus et cum minoribus beneficiariis judicantes stánie et nestánie, ex quo Nicolaus citatus iterum ter vocatus non astitit, actrici datum est pro jure obtento.«[15]) Všehrd k těmto druhům rozhodnutí uvádí: »A když se za právo stané, ktož na svědčenie póhonu nestojí, dává, takto se píše: Vedle toho póhonu, kdež Žibřid z Osova pohánie Smila z Stodně: Tu léta božieho 1495 v ten úterý na sv. Františka páni a vládyky na plném súdě s úředníky, většími a menšími, súdiece stánie i nestánie, poněvadž on Smil pohnaný na svědčenie póhonu, potřikrát volán jsa, nestál jest, z té příčiny dali jsú jemu Žibřidovi póvodu za právo stané.«[16]) V jiných případech dávají páni sice také právo

[13]) *Emler*. Pozůst. str. 20 č. 64: »Nicolaus astitit contra actorem sabbato quatuor temporum in Adventu, monens pro jure suo, et Dyrzislaus non astitit. Terminus datus ad barones sabbato quatuor temporum Quadragesime, quia termini ipsorum exspiraverunt (Terminus monere fer. VI quatuor temporum Penthecostes). Nicolao datum est pro iure, dedit memoriales;« str. 42 č. 143: »Actor astitit vsque ad meridiem monendo pro iure;« str. 47 č. 165: »quia amicabili ordinacione fuit deductum ab Officio Pragensi, extunc non debuit monere de jure, propterea quia monuit pro jure, ideo amisit vadium nominatum.« Viz též Cod. jur. boh. II$_2$, Ondřej z Dubé, p. 369 § 31: »pakli primy nebude, ale do kaple jíti na sieň královu, a tu státi před úředníky a před oltářem a z práva napomínati «

[14]) *Emler*, Pozůst. str. 96 č. 4: »Ibi citati na opovědi non astiterunt; terminns monere fer. VI quatuor temporum Quadragesime« [26. Febr. 1412]. Srvn. též l. c. str. 121 č. 35 v pozn. 6. O relacích k deskám viz Všehrd IV. hl. 10. Při vysvědčování půhonů byli přítomni všichni úředníci, viz Všehrd II. hl. 1. odst 9: »A úředníci najvyšší mají na svědčení póhonóv — o póhoniech k velikému súdu zemskému mluvím, kteříž se v pátek v každé suché dni a nazajtřie po sv. Jeronymu vysvědčují — na stolici k úředníkóm menším vstúpiti a tu s nimi býti, až se všichni póhonové vysvědčie. A bez nich anebo najméň bez jednoho z nich nikdy nemají póhonové vysvědčováni k velikému súdu býti . . .«

[15]) *Emler*, Pozůst. str. 121 č. 35; stejně také str. 98 č. 4, str. 103 č. 5.

[16]) Všehrd III. hl. 18 odst. 5.

stané, ale, jak Všehrd vytýká, neprohlašují je podobnými slovy, užívajíce pouze slov, že dává se za právo.[17]) Výslovná zmínka o právu staném v jeho deskovém zápisu pojí se pouze ku právu stanému, které nabyto bylo při nestání na svědčení půhonů. A k tomuto právu stanému pojí se zase terminus monere, kteréhož při jiném právu staném není potřebí,[18]) ježto právo stané, jinde než na svědčení půhonů dávané, uděluje neb nabývá se ihned.[19]) Hledíc k nesčetným případům desk půhonných, kde terminus monere se zapisuje, když při svědčení půhonů se nestálo, je to asi jen jeho výminečná obdoba, je-li na několika málo místech zapsán i tehdy, kdy i jiné nabyté právo neuděluje se ihned, ale odkládá k pánům.[20])

Práva staného, na svědčení půhonů získaného, nepozbývá již původ, třebas by se k jednomu z položených roků nedostavil.[21]) Dával je buď

---

[17]) Všehrd III. hl. 18 odst. 9.

[18]) Výminkou není v Pozůst. desk zemských str. 37 č. 123: »Terminus monere, qui non astiterunt, feria IIII. quatuor temporum Quadragesime. Infirmitatem posuerunt; sed qui infirmos posuit, noluit terminum imponere. Actor commisit causam Wlachnoni de Kozoged, siue Hynczi de Popowczie. Cstibor, Jessek, Gyeczimyer, Sezema, Rzehnerz infirmi secundo. Terminus feria IIII. post Conductum Pasche. Citati non astiterunt in capella, terminus monere sabbato quatuor temporum Penthecostes. Pessek, Pylung, Cstibor, Jessek, Gyeczmyr, Zezema, Rzehnyerz, Pessek, Bonka non astiterunt. Actori datum est pro iure, dedit memoriales.« Vztahujeť se tento terminus monere pro nestání k přísaze v kapli vlastně na nestání při svědčení půhonů. Bylať to právě přísaha, kterou se nestání toto mělo omluviti. Srv. k tomu Všehrd II. hl. 5. Taktéž *Emler*, Pozůst. str. 51 č. 186, str. 54 č. 196 a str 89 č. 5.

[19]) Srvn. Všehrd III. hl. 18 odst. 3: »Nynie o právu staném, kteréž póvod proti pohnanému obdržievá, když pohnaný nebo na svědčenie póhonu, nebo k súdu, nebo v kaple Všech Svatých k přísaze nestojí (neb tím téměř trojím obyčejem stavě právo přicházie) . . . (odst. 6). Ale ktož na kom právo ustojí před súdem, že k súdu a k žalobě pohánějícieho nestane, když páni pře póhonné súdie, tomu se dává za právo v ten den tehdáž, když páni v ten den súd vzdáti chtie do zajtřie; a toho také póvod má čekati ten den a nikam neodcházeti, než státi a dostáti, až se jemu na plném súdu za právo dá proti pohnanému . . . (odst. 7). Ale ktož v kaple Všech Svatých k přísaze nestojí, hned se tu póvodu nebo pohnanému dává za právo stané.« Viz též Ondřej z Dubé § 37 (C. j. b. II_2 str. 370). *Emler*, Pozůst. str. 138 č. 104 a str. 210 č. 217.

[20]) Srvn. *Emler*, Pozůst. str. 26 č. 88: »Dominus Sdeslaus de Sternberk renunciauit arbitrio, terminus datus ad idem ius in octaua Assumptionis Marie. Actor Gallus jurauit in capella et Zezema eciam. Terminus datus fuit ad aquam mittendi. Gallus stetit cum jure suo, Zezema non astitit cum jure suo Terminus datus ad barones in octaua Bartholomey in colloquio generali. Gallo datum est pro jure, dedit memoriales;« srovn. též l. c. str. 44 č. 158, kde zapisuje se terminus monere, poněvadž nebyl jmenován spravce, a str. 89 č. 5, kde provésti se má odpor proti právu stanému.

[21]) Cod. jur. boh. II_2, Officium circa tabulas terrae, str. 265 č. 73: »Quando quis citatur et non comparet in primo termino, statuitur terminus ad monere, et item reus in eodem termino non comparet et statuitur iterato terminus ad monere. Si tunc in eodem termino actor non comparet et reus comparet, et petit se ab instantia absolvi: id differtur ad barones, et demum propter primam contumaciam datur semper actori pro iure obtento.«

plný soud [22]) nebo z rozkazu pánů jen nejvyšší úředníci s menšími. [23]) Kdy došlo ku této právomoci úředníků, nemohli jsme přesně zjistiti. [24]) Zdá se však, že pravomoc tato byla asi příčinou, že terminus monere stal se bezpředmětným. Mohli-li totiž souditi úředníci stání a nestání, nebylo potřebí, aby se čekalo, až na tu kterou při přijde řada. Fakt jest, že Všehrd terminus monere již nezná. Dle něho uděluje se právo stané, které kdo na svědčení půhonů na někom ustojí, když »páni všecky pře, kteréž v ty suché dni před se vezmú, do poslednie vyslyšie a přesúdie.« [25]) Poslední terminus monere čteme v deskách půhonných asi k roku 1463. [26]) Od té doby však ne více. Za dob Všehrdových zaniklo pak i opravování půhonů. [27])

---

[22]) Viz *Emler*, Pozůst. výše v textu při pozn. 15; dále str. 163 č. 69, str. 164 č. 74. Srvn. též Všehrd III. hl. 18, v textu při pozn. 16.

[23]) *Emler*, Pozůst. str. 97: ». . . Ibi terminus ad idem monere fer. VI. quatuor temporum Quadragesime [17 Mart. 1413]. Ibi de mandato dominorum baronum Nicolaus de Egerberg prothonotarius tabularum cum dominis Alssone de Drazicz supremo camerario, Hynkone Berga supremo judice, Alberto (de) Coldicz judice curie regalis, Arnessto de Ssomburg, Wilhelmo de Zwierzeticz, Johanne de Sswihow, Johanne de Hersstein, Henykone de Sstiepanicz, Wilhelmo de Rabie et de Skaly et Henrico de Plana Elsterberg cum minoribus beneficiariis judicantes stánie et nestánie, ex quo citati iterum ter vocati non astiterunt, actori Johanni datum est pro jure obtento, dedit memoriales.« Srvn též l. c. str. 81 čís. 19: »Ibi domini baro(nes) Boczco de Podyebrad prothonotarius tabularum terre, Brzienco de Skali, Johannes senior de Noua domo, Albertus de Conopiscz, Petrus de Strazie deputati a dominis baronibus cum minoribus beneficiariis judicantes stánie a nestánie, ex quo citatus iterum ter vocatus non astitit actori datum est pro jure obtento;« l. c. str. 94 č. 3, str. 102 č. 4. str 103 č. 5.

[24]) Nález ze dne 15. května 1383 (Quaternus Procopii S 19 str. 479): »Et iidem domini barones invenerunt et exportaverunt, ut dominus Johannes prothonotarius predictus cum aliis beneficiariis Pragensibus minoribus stánie et nestánie et alias intrincaciones seu zmatky indifferenter omnes semper audire debeant, et possint finem hominibus imponere secundum antiquam consuetudinem jure regni Bohemie« vztahuje se asi na případy práv staných, o nichž se Ondřej z Dubé zmiňuje (§ 37 C. j. b. II_2 str. 370), nikoli na stané právo při svědčení půhonů. Pro menší soud zemský viz z doby pozdější (1540) *Emler*, Pozůst. str. 170 č. 96, str. 267 č. 60, str. 280, č. 114.

[25]) Všehrd III. hl. 18 odst. 4. Jinak bylo na Moravě; viz Kniha Drnovská str. 38: »Prvé bývalo, že hned ústanné dávali jedni na druhé, když která strana nestála a se neohlásila, když písař ten půhon třikráte pořáde vyhlásil. Ale již jsou páni na to nález aneb zřízení učinili v Olomúci a též jest to ohlášeno v Brně o sv. Kunhutě l. 1520, že jeden na druhého nemá dáti ústanného práva prvé, než až se všeci půhonové vyhlásí a až počnú první půhon súditi. A teprúv nestojí-li a neohlásí-li se tu ještě, již může strana ústanné dáti.« Srvn. Kniha Tovačovská str. 54, Zřízení mor. z r. 1544 fol. XXX., z r. 1596 list IXL.

[26]) Emler, Pozůst. str. 129 č. 69; srvn. též l. c. Žluté póhonné č. 38, 47, 60, 114, 180, 196, 208, 210, 289, 248, 258, 263, 264, 265, 288, 325, 385, 387, 433, 458, 482, 488 a 493.

[27]) Všehrd IX. hl. 10 odst. 3.